verzekeringskamer

in beweging

Uitgave voor relaties van de Verzekeringskamer 3 november 1996

2

Staatssecretaris De Grave: "Als de Verzekeringskamer zich meldt, gaan bij mij de bellen rinkelen"

5

Actuariële principes pensioenfondsen

6

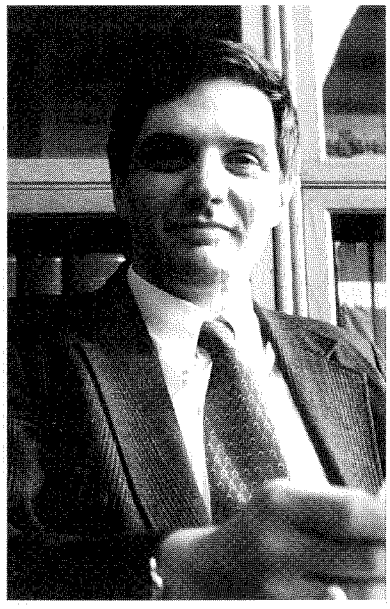
Het toezicht op Natura-uitvaartverzekeraars

7

Publicatieplicht voor pensioenfondsen

Wie is er nog solidair?

prof. dr. A.W.A. Boot

Het spook van de tucht van de markt waart rond in ons kleine landje. Voor wie de miljoenennota heeft gelezen, is marktwerking uitgegroeid tot de heilige koe van de jaren negentig. Dit raakt een groot scala van (voorheen) publieke diensten en sociale voorzieningen. Van marktwerking in de gezondheidszorg en privatisering van het openbaar vervoer tot uitholling van ons sociale zekerheidsstelsel. Kortom, de verzorgingsstaat staat op de tocht. Van verzorgingsstaat naar verzekeringsstaat is dan ook de slogan. Als reclamekreet van het Verbond van Verzekeraars is deze slogan alleszins verdedigbaar, maar het is de overheid die deze slogan inzet van haar beleid heeft gemaakt. Wordt het algemeen belang niet verwaarloosd? Wat blijft er over van de bindende elementen in onze samenleving? Ofwel onze solidariteit? Dit zijn legitieme vragen omdat marktwerking veelal niets anders is dan het vooropstellen van het eigen belang. De NS bijvoorbeeld die dreigt om geen treinen meer te laten rijden naar afgelegen stations, tenzij zij hiervoor subsidie krijgt, en dat terwijl de NS monopolist is op alle lucratieve spoorwegtrajecten. Is dat solidariteit? Neen, marktwerking is bovenal het nastreven van het eigen belang.

Hoe vervelend het ook klinkt, het nastreven van het eigen belang leidt echter vaak wèl tot een gewenste uitkomst. Als er sprake is van echte concurrentie (zoals bijvoorbeeld op de markt voor electronische apparatuur en levensmiddelen) dan wordt het eigen belang in de hand gehouden; men zal om als producent te overleven zo goed mogelijk moeten inspelen op de wensen van de consument. Wel moeten dan nog steeds allerlei 'bijproducten', zoals milieuvervuiling, van overheidswege in de hand worden gehouden, want daar bijten het eigen en het algemeen belang elkaar wel. De privatiseringen die de overheid nastreeft betreffen echter vaak activiteiten waar echte concurrentie (voorlopig) niet tot stand zal komen (zie bijvoorbeeld de eerder genoemde NS). Het eigen belang zal dan wel welig kunnen tieren, en - jawel - de overheid is weer nodig om met allemaal regeltjes dit in de hand te houden. Vaak zijn de benodigde regeltjes dan weer zo complex dat je je afvraagt of er überhaupt wel enig voordeel overblijft. Meestal echter is er niet goed nagedacht over de regels waardoor aan het algemeen belang grote schade wordt toegebracht. De lachende derde is dan vaak een kleine groep die zich in recordtempo heeft weten te verrijken. De ervaringen met privatiseringen in Engeland spreken hierbij boekdelen.

De sociale cohesie - en dus de solidariteit - wordt nog eens extra op de proef gesteld als tegelijkertijd de sociale voorzieningen worden uitgehold. De recente aanpassingen in de Ziektewet en de (voorgestelde) verdere verlaging van de AOW betekenen een verharding van onze maatschappij. Laat ik me beperken tot de AOW. Is deze te genereus? Neen, integendeel! Voor diegenen die echt afhankelijk zijn van de AOW als oudedagsvoorziening geeft het een zeer karig bestaansminimum. Er is dus sprake van een nieuwe aanslag op onze solidariteit. Alle reden om op zoek te gaan naar een nieuw evenwicht in onze samenleving. Solidariteit, en dus sociale cohesie, zal hierin weer het belang moeten krijgen dat haar toekomt.